

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**
Directie Innovatie en Kennis

nota

Beslisnota BNC-fiche verordening dwanglicenties
voor crisisbeheersing

TER BESLISSING

Datum
17 mei 2023

Kenmerk
DGBI-I&K / 27296632

Kopie aan

Bijlage(n)
1

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

Op 27 april 2023 heeft de Europese Commissie een voorstel gepresenteerd op het terrein van intellectueel eigendom bedoeld om het regime voor dwanglicenties voor met octrooien beschermde producten in grensoverschrijdende crisissituaties te hervormen. Het bijgevoegde BNC-fiche bevat de kabinetsappreciatie van het voorstel. Het BNC-fiche dient uiterlijk 2 juni te worden verzonden naar de Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met bijgevoegd BNC-fiche.

Kernpunten

- EZK is het eerstverantwoordelijke ministerie voor intellectueel eigendom en is penvoerder van het BNC-fiche. Op 24 mei bespreekt het interdepartementaal BNC-overleg het fiche. Op 30 mei bespreekt de CoCo het fiche. Het fiche zal vervolgens geagendeerd staan tijdens de ministerraad van 2 juni, waarna het fiche door BZ wordt verzonden naar de Eerste Kamer, Tweede Kamer en de Nederlandse Europarlementariërs.
- In het fiche onderschrijft u dat vrijwillige samenwerking met marktpartijen het meest efficiënte middel is en blijft om snelle productie van met octrooien beschermde producten mogelijk te maken, ook in crisissituaties. Er kunnen zich echter uitzonderlijke gevallen voordoen waarin vrijwillige samenwerking niet mogelijk blijkt. In dergelijke omstandigheden zouden dwanglicenties mogelijk een oplossing kunnen bieden.
- Het kabinet verwelkomt om die reden het voorstel, waarmee de mogelijkheid wordt geïntroduceerd om op EU-niveau een dwanglicentie te verlenen voor producten of processen die onmisbaar zijn om een crisis of noodsituatie in de Europese Unie aan te pakken.

- Het kabinet heeft aandachtspunten bij de beoordeling van het voorstel, in het bijzonder:
 - Nut en noodzaak van alle genoemde crisismanagementinstrumenten zou beter onderbouwd moeten worden;
 - Er moet adequaat rekening worden gehouden met de effecten van en consistentie met andere recente EU-crisismanagementinstrumenten;
 - Definities moeten voldoende helder zijn, bijvoorbeeld de formulering van de verschillende crises die worden gedekt en de crisis-gerelateerde kritieke producten;
 - Het kabinet zal de Commissie ook bevragen over de verhouding tussen het voorstel en de vereisten van het TRIPS-verdrag (een uitwerking van het Wereldhandelsverdrag m.b.t. intellectuele eigendomsrechten), bijvoorbeeld ten aanzien van de vaststelling van de passende vergoeding;
 - Tot slot dient goed in het oog te worden gehouden dat het uiteindelijke instrument geen negatieve impact heeft op de bereidheid van bedrijven om vrijwillige samenwerkingen aan te gaan en te investeren in onderzoek en innovatie van (crisis)producten en processen. Daar zullen we ons voor gaan inzetten tijdens de onderhandelingen.

Toelichting

- Een dwanglicentie is een uitzondering op een octrooirecht. Met een dwanglicentie worden de rechten van een octrooihouder beperkt, en wordt een derde partij tegen een passende vergoeding gemachtigd om een uitvinding toe te passen ten behoeve van productie voor de binnenlandse markt of voor export naar landen die niet beschikken over voldoende productiecapaciteit.
- Er is momenteel geen EU-brede harmonisatie van dwanglicenties voor de interne markt. Dit geldt zowel voor nationale octrooien als voor het unitair octrooi dat vanaf 1 juni 2023 in werking zal treden.
- In plaats daarvan is er een lappendeken van verschillende nationale regels en procedures inzake dwanglicenties. Nationale regels hebben onvoldoende territoriale reikwijdte, bijvoorbeeld omdat producten die onder een dwanglicentie worden vervaardigd in de ene lidstaat niet kunnen worden geleverd aan een andere lidstaat.
- Tegen deze achtergrond heeft dit voorstel tot doel de interne markt te voorzien van een efficiënt dwanglicentiesysteem dat kan worden gebruikt wanneer er op EU-niveau een crisismodus of noodmodus wordt verklaard, meer in het bijzonder in het kader van SMEI, ernstige grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen, Health Emergency Preparedness and Response Authority, Chips Act en maatregelen tot veiligstelling van de gasleveringszekerheid.
- Het voorstel beoogt de EU in staat te stellen dwanglicenties te verlenen in het kader van de EU-crisisinstrumenten, waarbij de levering en het vrije verkeer op de interne markt gegarandeerd kan worden van producten of processen die onmisbaar zijn voor het reageren op een crisis of noodsituatie, of voor het aanpakken van de gevolgen van een noodsituatie.